

Kaupunkiympäristötoimiala

Kakskertaseuran lausunto alustavasta Satava-Kakskerran osayleiskaavaehdotuksesta (pv 22.11.2018)

Kakskertaseura on 7.6.2017 kommentoinut Satava-Kakskerran osayleiskaavaaluonnosta (pv 26.4.2017) perustaen lausuntonsa Kaupunginhallituksen 2.5.2016 hyväksymien saarien maankäytönsuunnittelun laadullisten tavoitteiden toteuttamisen mahdollistamiseen.

Kaupunginhallituksen 2.5.2016 hyväksymät laadulliset tavoitteet saarien maankäytön suunnittelulle olivat seuraavat:

- Hyvä ympäristö ottamalla huomioon nykyinen asutus, asutushistoria ja saaristomainen asuinympäristö.
- Nykyaikaisen asemakaavoitus- ja rakentamistavan kehittäminen sekä vastaaminen asumistoiveisiin.
- Runsaan loma-asutuksen ja vakituisen asutuksen yhteensovittaminen painotuksena lisääntyvä ympärivuotisen asumisen osuus.
- Merellisen vetovoiman lisääminen, viherverkoston säilyminen ja kehittäminen sekä Kakskerranjärven virkistysarvojen kehittäminen.
- Loma-asutuksen ohjaaminen pääasiassa nykyisen loma-asuntokannan täydentämiseen.
- Kylämäisen yleiskaavoituksen kehittäminen rakentamisen suorassa ohjauksessa valmisteilla olevien lakimuutosten mahdollistamalla tavalla
- Haja-asutuksen kehittäminen eheyttävästi ja yhteisöllisyyden edellytysten ylläpitäminen.

Kakskertaseuran lausunto osayleiskaavaaluonnoksesta on liitteenä ja edelleen pääosiltaan ajantasainen suhteessa nyt käsitellyssä olevaan alustavaan kaavaehdotukseen. Katsomme, että monia aiemmassa lausunnossa esittämiämme asioita on kiitettävästi huomioitu, kuten merkintöjen lisäämistä rantojen käytölle vesille pääsyn helpottamiseksi ja virkistysalueiden ja -reitistön selkiinnyttämistä erityisesti Satavan saarella.

Kakskertaseura nostaa kuitenkin vielä uudelleen lyhyesti esille seuraavat selkeät asiakokonaisuudet, joiden käsittely kaavaehdotuksessa ei kaikilta osin vastaa kaupunginhallituksen hyväksymiä laadullisia tavoitteita saarien parhaasta mahdollisesta kehittämisestä. Tarkempi asiakokonaisuuksiin liittyvä teksti tietoisena on luettavissa Kakskertaseuran osayleiskaavaaluonnoksen lausunnossa 7.6.2017, joka on liitteenä.

Kaavamerkinnot ja -määräykset

AP-1 Pientalovaltainen asuntoalue, tarkoitettu asemakaavoitettavaksi, 4 kpl (Satavan itäosa, Marielundin alue ja Höyttistensalmen eteläpuoliset kaksi suurta kalliometsäistä aluetta). **Nämä merkinnät tulee poistaa.**

Asemakaavoitus siihen liittyvine kunnallisteknisine rakentamisineen ei tue tavoitteiden mukaista saaristoalueen identiteetin ja luonnon säilyttämistä. Tavoiteltua asukaslisäystä voidaan kahdelle ensimmäiselle alueelle sijoittaa muillakin keinoin.

Höyttistensalmen eteläpuoliset suuret, rakentamattomat kalliometsäiset alueet on sen sijaan **otettava kokonaisuudessaan viherverkoston osiksi**, erittäin merkittävien luontoarvojen, ekologisen verkoston ja esim. hirvieläinten tunnettujen, ikaikaisten oleskelu- ja kulkureittien säilyttämiseksi.

AT-1 Kyläalueet

Tämä merkintä on paikoitellen varsin harhaanjohtava. Saarilla on useita perinteisiä, vanhoja, arvokkaita ja suojeltuja kyläympäristöjä (esim. Höytinen, Myllykylä, Artukka, Monnoinen), joissa näkyy ja elää vuosisatainen kyläyhteisöperinne, myös yhteisine alueineen, kuten rantasatamineen ja vesialueineen.

Merkityt **uudet asuinrakentamisen tihentymät**, pääosin teiden varsilla tai yksityisen vesiosuuskunnan viemäriinjojen läheisyydessä, eivät täytä perinteistä käsitettä kyläyhteisöstä, eivätkä näin tue parhaalla mahdollisella tavalla saarien kulttuuriperinnön säilyttämistä. **Toivomme muunlaista merkintää näille uusille alueille.**

Uuden rakentamisen sijoittaminen näille alueille vaatii myös tarkennusta menettelytapojen ja esim. rakennuspaikan koon suhteen. Esitettyjen määräyksien mukaan uusien rakennuspaikkojen muodostaminen perustuu 6.11.2017 voimassa olleeseen tilajaotukseen. Tämä vaikuttaa "hatusta vedetyn" erikoiselta? Kohtuullisempi peruste olisi perinteinen kantatilan käytetyn tai käyttämättä olevan rakennusoikeuden määrittely. Mutta ennen kaikkea, perusteet kaikelle rakentamiselle riippuvat laajemmin koko ympäristön sopivuudesta tarkoitukseen siten, että maankäytönsuunnittelulle asetetut arvot ja tavoitteet luonnon, kulttuuriympäristön ja viheralueiden ekologisten verkostojen säilyttämisestä toteutuvat.

Rakennuspaikan koon kaikelle saarien uudisrakentamiselle on myös oltava merkittävästi esitettyä suurempi, jotta nämä arvot säilyvät. Ehdotuksen mukaan 1500 - 2000 m² kokoiselle rakennuspaikalle voisi sijoittaa jopa 400+150 km² rakentamista, ts. vähintään 1/3 rakennuspaikasta olisi tällöin täytetty muulla kuin sillä luonnolla ja väljyydellä, jota asukkaat näiltä saarilta kertomansa mukaan hakevat! **Esitämme minimikooksi kaikille uusille rakennuspaikoille n. 3500 – 5000m².**

Viheralueiden merkinnät (mm. VL-1, VU-1, M1-1 ja MU-1)

Nämä alueet ja merkinnät perustuvat pääosin diplomityönä ansiokkaasti laadittuun maisemasuunnitelmaan (Tuuli Vesanto 2002). Tämä on hienoa. Satavan saarella tämä suunnitelma selvityksineen näkyikin kiitettävästi kaavaehdotuksessa.

Suunnitelman sisältö tärkeine havaintoineen luonnonarvoista ei kuitenkaan näy esim. Kaksikerran saarella kaikilla alueilla tasapuolisesti ja tarpeellista olisikin tarkentaa havaintoja ja selvityksiä monilla alueilla, jotta maankäytönsuunnittelulle asetetut laadulliset tavoitteet voivat toteutua. Esim. Kaksikerranjärven eteläpuolella olevat suuret ja arvokkaat kalliometsäalueet molemmin puolin Vapparintietä on kaavaehdotuksessa merkitty vain

M-1, maa- ja metsätalousalueiksi, joissa on joitain rakentamispaikkamahdollisuuksia, tilakoon mukaan.

Maisemasuunnitelmassa näille samoille alueille on merkitty arvokkaita, luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kokonaisuuksia, jotka eivät kuitenkaan nyt näy merkintöinä osayleiskaavaehdotuksessa. Näillä alueilla onkin syytä selvittää viherverkon ja luonnon ekologisen verkoston kannalta erityisen merkittävät alueet tarkemmin ja myös merkitä ne kaavakarttaan, jotta kaavalle asetetut laadulliset tavoitteet viherverkon säilyttämisestä ja kehittämisestä toteutuvat. **Mahdollisia suunnittelutarveratkaisuja rakentamisen sallimiseksi (MRL § 137) ei pidä käsitellä alueilla, missä ei ole selkeästi määritelty viheralueiden arvoja ja virkistysreittien jatkuvuutta** ennen kuin näilläkin alueilla on kaavakarttaan merkitty selkeästi kaavan tavoitteiden mukaisesti kaikki luonnon monimuotoisuuden, ekologisen verkoston ja virkistystyksen kannalta olennaiset kokonaisuudet. Vuonna 2002 tehty maisemasuunnitelma sisältöineen antaa hyvät lähtökohdat tälle jatkotyölle.

Kakskerranjärvellä sijaitseva suuri Käärmeasaari on myös edelleen merkittävä SL-alueeksi, jona se on ollutkin (ja on edelleen maakuntakaavassa), erityisen hienona aarniometsäisenä asumattomana saarena.

Kakskertaseura haluaa vielä lopuksi kiittää valmistelijoita ansiokkaasta paneutumisesta tähän varsin suureen ja monimuotoiseen selvitys- ja suunnittelutyöhön. Saaremmet ovat arvokas osa koko Turun kaupungin vetovoimaa, tarjoten vaihtoehtoisen asumismuodon luontoa kaipaaville, mutta kaukana palveluista elämään suostuville rohkeille. Loma-asuminen on myös pysyvä osa saariamme, tuoden oman kiinnostavan identiteettinsä alueelle. Keskustan asukkaille saaremmet tarjoavat bussiyhteyden päässä laajat ja hienot virkistysalueet vuoden ympäri.

Hiljattain valtakunnallisessa selvityksessä etsittiin monien kriteerien perusteella **Suomen mukavinta asuinpaikkaa**. Haastateltujen asukkaiden kommentteina viihtyisyyden kriteereistä mainittiin erityisesti väljyys, oma rauha, luonnon läheisyys ja yhteisöllisyys. Runsaan 3000 (!) kunnan kattavan listan kärkeen sijoittui Helsingin liepeen Espoon Suvisaaristo ... ja sijalla 20 oli Turun Kakskerta! Turku saa roimasti kunniaa ja kiitosta tästä.

Kakskerrassa 29.1.2019

Kakskertaseuran hallituksen puolesta

Jaana Majatie, pj

liite: lausunto Satava-Kakskerran osayleiskaavaluonnoksesta 7.6.2017